

Tillgänglighetsgranskning

[EN 301 549 V3.1.2](#) och [Web Content Accessibility Guidelines 2.1](#) (WCAG 2.1)

Webbplats: Samordningsförbundet NNV Skåne

URL: <https://www.finsamnnvskane.se/>

Utförd av: Caroline Niemi, Stina Johansson ETU AB

Datum: 2023-09-21

Innehåll

Sammanfattning	4
1 Tillgänglighetsgranskning	5
1.1 Metod för kontroll	5
2 Sammanfattning över problem, webbplatsen	7
2.1 Störande	7
2.2 Innehåll	7
2.3 Bilder	13
2.4 Tangentbord.....	14
2.5 Layout	18
2.6 Återkommande innehåll	20
2.7 Dokumentation och support	25
2.8 Touchskärmar, mobila enheter och pekare	25
3 Start sida	28
3.1 Störande	28
3.2 Innehåll	28
3.3 Tangentbord.....	29
3.4 Layout	30
4 Styrelsemötesprotokoll	32
4.1 Innehåll	32
4.2 Tangentbord.....	32
4.3 Layout	33
5 Detta är samordningsförbundet NNV Skåne.....	34
5.1 Innehåll	34
5.2 Bilder	35
5.3 Tangentbord.....	35
5.4 Layout	36
5.5 Ljud och video	36
6 Kontakt.....	39
6.1 Innehåll	39
6.2 Tangentbord.....	40
6.3 Layout	40
7 Appendix C – Tillgängliga puffar	42

7.1	Kraven för en tillgänglig puff.....	42
7.2	Stegen för att skapa tillgänglig puff	42
7.3	Puff med hjälp av JavaScript och tabindex.....	42
7.4	Puff med hjälp av JavaScript och z-index	44
7.5	Tillgänglighets funktioner exemplet Add Delivery Adress Dialog.....	45
8	Appendix D – Tillgängliga modalfönster	47
8.1	Hur gör man ett modalt fönster tillgängligt.....	47
8.2	Tillgänglighets funktioner exemplet Add Delivery Adress Dialog.....	47
9	Appendix G – statusmeddelanden som inte har fokus	50

Sammanfattning

En kort sammanfattning av huvudproblemen på webbplatsen.

- Ingen av de granskade sidorna har en sidtitel i korrekt form.
- Huvudinnehållet på alla de granskade sidorna saknar korrekt element/WAI ARIA roll i uppmärkningskoden.
- Det finns listor på alla de granskade sidorna som inte är kodade som listor.
- Det finns naturliga rubriker som inte är uppmärkta med rubriknivå.
- Alla de granskade sidorna har exempel på inline styling.
- Webbplatsen slutar att fungera utan JavaScript utan att det finns information om detta.
- Det saknas skipplänkar på alla de granskade sidorna.
- Ingen av de granskade sidorna har tydlig och synlig fokusmarkering.
- Inga länkar på de testade sidorna är framhävda grafiskt så att användarna förstår vad som är länkad text.
- Det finns bara ett sätt att navigera på webbplatsen.
- Huvudmenyn saknar semantisk information om att det är en huvudmeny.

1 Tillgänglighetsgranskning

1.1 Metod för kontroll

ETU AB har genomfört analysen med hjälp av valideringsverktyg och manuella tester.

Tillgänglighetsgranskningen har utförts så att webbplatsen ska möta DOS-lagen, lagen om digital offentlig service. Det innebär att webbplatsen ska uppfylla utvalda krav i EN-standarden, EN 301 549 V3.2.1. De flesta av dessa utvalda krav finns också i Web Content Accessibility Guidelines, WCAG 2.1. med prioritetsnivå A och AA. Om någon punkt i nivå AAA återfinns i rapporten så är det för att vi anser att den är extra viktig och rimlig att åtgärda i sammanhanget.

Tillsynsmyndigheten för DOS-lagen är Myndigheten för Digital förvaltning, DIGG. De har tagit fram en manual för testning av webbplatser, vi har valt att ställa upp vår rapport enligt deras metod och indelning i rubriker. Detta för att du ska vara säker på att vi kontrollerar alla delar i lagen. Rubrikerna och vissa texter i rapporten är hämtade från Vägledningen för webbutvecklings förenklade beskrivning av WCAGs riktlinjer. Dessa texter är till för att förtydliga och förklara krav ifrån DOS-lagen. Vi har under de flesta kapitel som motsvara ett krav från DOS-lagen en referens till Vägledningen för webbutveckling.

Vår granskning baseras på WCAG 2.1 och på de erfarenheter vi har av tester med användare i aktuella miljöer som olika operativsystem och olika användarprogram och hjälpmedel. I vissa fall saknas hänvisning till en riktlinje eller ett framgångskriterium. I dessa fall anger vi att synpunkten baseras på erfarenhet och ej på ett framgångskriterium.

Länkar där du kan läsa mer:

- [EN 301 549 V3.2.1](#)
- [Lagen om digital offentlig service \(DOS-lagen\)](#)
- [Web Content Accessibility Guidelines 2.1](#)
- [Vägledningen för webbutveckling](#)
- [Manual för tillsyn enligt lagen om tillgänglighet till digital offentlig service](#)

1.1.1 Beskrivning av gällande riktlinjer WCAG 2.1

WCAG 2.1 bygger på fyra principer indelade i 12 riktlinjer. Dessa riktlinjer innehåller framgångskriterier indelade i tre prioritetsnivåer (A, AA och AAA) där AAA är den nivå som ställer de högsta kraven. En bra målsättning är att börja med att uppnå nivå A och AA för att senare sträva efter att i ett längre perspektiv uppnå även nivå AAA.

För att en webbplats ska anses följa en prioritetsnivå (uppnå framgångskriterier för respektive nivå) krävs att **allt** innehåll följer riktlinjerna.

WCAG 2.1 är inte inriktad på någon specifik målgrupp utan riktar sig till att på bred front förenkla och förbättra för många målgrupper.

1.1.2 Den här rapporten

Rapporten kommer från en mall som under granskning av en webbplats har tjänstgjort som en testspecifikation över vad som ska testas. Urvalet av tester kommer från de krav som DOS-lagen ställer på en webbplats. Referens till kravet finns i slutet av varje test/kapitel. Detta kan i vissa fall resultera att en avvikelse redovisas två gånger, då en avvikelse kan vara av sådan art att det finns två krav som inte är uppfyllda.

Under varje rubrik finns en generell text om kravet, och vidare under den kommer beskrivningen av det fel som vi hittat i tjänsten. Sist finns åtgärder som är markerade med "Måste", "Bör" eller "Kan". De åtgärder som är markerade som "Måste" är det som vi definierar som sådant som måste åtgärdas för att följa DOS-lagen.

1.1.3 Sidor som är granskade

Startsida:

<https://www.finsamnnvskane.se/>

Styrelsemötesprotokoll:

<https://www.finsamnnvskane.se/styrelsemotesprotokoll/>

Detta är samordningsförbundet NNV Skåne:

<https://www.finsamnnvskane.se/detta-ar-samordningsforbundet-nnv-skane/>

Kontakt:

<https://www.finsamnnvskane.se/kontakt/>

2 Sammanfattning över problem, webbplatsen

2.1 Störande

2.1.1 Ge användarna möjlighet att pausa eller stänga av rörelser

Personer med nedsatt förmåga att fokusera, läsa eller behålla koncentrationen kan få problem att använda en sida där innehållet börjar blinka, röra sig eller uppdateras utan att användaren bitt om det. Därför måste sådana visuella störningar antingen upphöra efter max 5 sekunder eller så ska det finnas en möjlighet för användaren att pausa, stoppa eller dölja rörelser. Exempel på sådant innehåll är animationer, video, rullande nyhetstext, annonser och statusindikatorer som till exempel en förloppsindikator.

Om en animation eller dynamisk uppdatering startar automatiskt och pågår i mer än 5 sekunder ska användaren enkelt kunna undvika den.

Undantag är Förloppsindikator, och indikator på att sidan fortfarande laddas.

Avvikelser

Det finns avvikelser på startsidan.

Läs mer: WCAG 2.1, riktlinje 2.2, framgångskriterium [2.2.2](#) (nivå A), teknik [G4](#): Allowing the content to be paused and restarted from where it was paused,
[G186](#): Using a control in the Web page that stops moving, blinking, or auto-updating content,
[G191](#): Providing a link, button, or other mechanism that reloads the page without any blinking content

[Ge användarna möjlighet att pausa eller stänga av rörelser](#)

2.2 Innehåll

2.2.1 Skriv beskrivande sidtitlar

En bra beskrivande titel sammanfattar sidans ämne eller innehåll. Varje sida på en webbplats, liksom andra typer av dokument bör ha en unik titel.

En titel är viktig för att användare att orientera sig på webbplatsen, bland flikar

Formulera en sidtitel som går att förstå på egen hand och den ska beskriva sidans ämne eller innehåll. Titeln bör vara så tydlig och så unik som möjligt utan att bli för lång.

En titel för en sida bör vara i formen "Sidans innehåll eller ämne – Webbplatsens ägare".

För användaren är det viktigt att sidans titel är konsekvent med länktextern för den länk som leder till en sida och dess huvudrubrik h1. Sidtiteln är det första som läses upp med vissa hjälpmedel samt den text som visas in webbläsarens fönster.

Avvikelser

Ingen av de granskade sidorna har en sidtitel i korrekt form.

Åtgärda:

- ☹ Måste Se till att formen på sidtitlarna är "Sidans innehåll eller ämne – Webbplatsens ägare" så exempelvis "Kontakt – Samordningsförbundet NNV Skåne".
- ☹ Måste Se även till att sidtitlarna är konsekventa med länktextern till aktuell sida samt sidans huvudrubrik h1.
- Läs mer: WCAG 2.1, riktlinje 2.4, framgångskriterium [2.4.2](#) (nivå A), teknik [G88](#): Providing descriptive titles for Web pages.

Vägledningen för webbutveckling: [Skriv beskrivande sidtitlar](#)

2.2.2 Landmärken

Landmärken är semantisk information om områden på en sida. Detta gör det lätt för användare med skärmläsare att identifiera en sidas struktur.

Landmärken kan realiserars med hjälp av HTML 5 elementen main, nav, heading, footer och aside. Alternativt är att använda WAI ARIA landmärkesrollerna main, navigation, banner, contentinfo och complementary. Detta gör man med hjälp av attributet role, till exempel role="main".

Nedan tabell visar korrelationen mellan HTML 5 strukturelement och WA ARIA landmärkesroller samt var de används.

HTML 5 Strukturelement	WAI ARIA roll	Användning
<header>	banner	Sidhuvud.
<nav>	navigation	Navigering.
<main>	main	Huvudinnehåll.
<aside>	complementary	Relaterad information.
<footer>	contentinfo	Sidfot.

Ett vanligt förekommande fall är att markera upp en huvudmeny som finns på många webbplatser. Man kan då omgärda denna meny med ett nav-element eller infoga attributet role="navigation".

Om ett landmärke av samma typ finns på en sida så måste de särskiljas. Detta kan man göra genom att namnge landmärkena med hjälp av till exempel attributet aria-label. På många webbplatser så finns det en huvudmeny men också en undermeny.

Namnge huvudmenyn med attributet aria-label med ett innehåll som "Huvudmeny" eller något liknande. Och motsvarande för undermenyn.

Avvikelser

Huvudmenyn saknar semantisk information om att det är en huvudmeny.

Ingen av de granskade sidorna har korrekt markering för sidans huvudinnehåll. Varken HTML 5 strukturelement eller WAI ARIA roll finns.

Åtgärda:

- ☹ Måste Markera huvudmenyn semantiskt genom att lägga till aria-label="huvudmeny".
- ☹ Måste Placera sidans huvudinnehåll (allt mellan header och footer) i antingen HTML 5 strukturelementet <main> eller ett div-element med attributet role="main".

Läs mer: Riktlinje 1.3, framgångskriterium 1.3.1 (nivå A), teknik ARIA11: Using ARIA landmarks to identify regions of a page ARIA13: Using aria-labelledby to name regions and landmarks Framgångskriterium 1.4.1

2.2.3 Erbjud möjlighet att hoppa förbi återkommande innehåll
Gruppera genom att använda HTML5 strukturelement eller landmärken

Strukturelement eller landmärken delar upp sidan i olika delar. Det hjälper skärmläsaranvändare att förstå innehållet. De kan också hoppa mellan olika delar av sidan med hjälp av kortkommandon.

HTML 5 Strukturelement	ARIA role	Landmärke
<header>	banner	Sidhuvud.
<nav>	navigation	Navigering.
<main>	main	Huvudinnehåll.
<aside>	complementary	Relaterad information.
<footer>	contentinfo	Sidfot.

Om du använder HTML5 så använd strukturelement som main, aside, header, footer och nav för att definiera vilken roll varje del av sidan har.

Det som inte finns idag i HTML5 en semantisk markering för en sökfunktion och där kan attributet role="search" med fördel användas.

Använd inte både Aria-roll och HTML sektionselement, det blir bara dubbel information.

Namnge de olika delarna av sidan. Till exempel om det finns två nav-element bör de få namn som berättar vad menyn är som "huvudmeny" eller "undermeny".

Avvikelser

Huvudmenyn saknar semantisk information om att det är en huvudmeny.

Ingen av de granskade sidorna har korrekt markering för sidans huvudinnehåll. Varken HTML 5 strukturelement eller WAI ARIA roll finns.

Åtgärda:

- ☹ Måste Markera huvudmenyn semantiskt genom att lägga till aria-label="huvudmeny".
- ☹ Måste Placera sidans huvudinnehåll (allt mellan header och footer) i antingen HTML 5 strukturelementet <main> eller ett div-element med attributet role="main".

Läs mer: WCAG 2.1, riktlinje 2.4, framgångskriterium [2.4.1](#) (nivå A),

Vägledningen för webbutveckling: [Erbjud möjlighet att hoppa förbi återkommande innehåll](#) och [Visa tydligt var användaren befinner sig](#).

2.2.4 Koda listor som listor

För att skärmläsaranvändare ska förstå att innehållet på sidan är placerat i en lista så måste listan kodas som en lista.

Om det på en sida finns en lista med element kontrollera att denna använder något av elementen ul, ol eller dl. ul är en osorterad lista, ol är en ordnad lista med till exempel en numrering och dl är en definitionslista. I listorna ska det finnas listpunkter för ol och ul, ska det finnas listelement li och för dl ska det finnas dd.

Avvikelser

Ovanför sidfoten på alla de granskade sidorna finns en samling bilder som representerar samarbetspartners. Dessa bör ligga i en lista.

Det finns fler avvikelser på sidorna Styrelsemötesprotokoll, Detta är samordningsförbundet... och Kontakt.

Åtgärda:

- 😊 Bör Lägg bilderna under rubriken "ett samarbete mellan:" i en lista så att användare som navigerar med hjälpmedel vet att de hör ihop.

Läs mer: WCAG 2.1, riktlinje 2.4, framgångskriterium [1.3.1](#) (nivå A), teknik [H48](#): Using ol, ul and dl for lists or groups of links.

Vägledningen för webbutveckling: Använd rätt html-element när ni gör listor och [Ange i kod vad sidans olika delar har för roll](#).

2.2.5 Rubriker

Skapa rubriker med h-element

Märk upp rubriker med h1, h2 och så vidare. Undvik att särskilja en rubrik från brödtext enbart genom formgivning. Det gör det nämligen svårare för personer med vissa hjälpmedel att navigera på sidan och svårare för sökmotorer att avgöra vad sidan handlar om.

Använd rubriker för att organisera och strukturera innehåll. Ingen rubriknivå ska hoppas över. En sidas huvudinnehåll ska i de flesta fallen inledas med en huvudrubrik h1. Det är inget absolut krav att <h1> måste vara den första rubriken på sidan, till exempel om huvudrubriken ligger efter ett sidhuvud med så pass komplext innehåll att det innehåller rubriker.

Avvikelser

Det finns naturliga rubriker i sidfoten, "Besöksadress" och "Kontaktperson". Dessa är särskiljbara från brödtext enbart genom formgivning. Detta gör att användare som navigerar med hjälpmedel inte får information om att detta är rubriker.

Rubriken "Ett samarbete mellan" har rubriknivå h3, det gör att den hamnar strukturellt under den senaste h2an på sidan. Detta är felaktigt. Lägg denna på nivå H2 istället.

Rubriken "Samordningsförbundet NNV Skåne" som ligger i sidfoten har en rubrik H5, denna bör ha en rubriknivå h2. Annars hamnar den strukturellt under den sista rubriken på sidan, vilket inte är korrekt.

Det finns vidare sidspecifika avvikelser på alla de testade sidorna.

Åtgärda:

- Måste Märk upp de naturliga rubrikerna i sidfoten med lämplig rubriknivå i koden.
- Måste Koda rubriken Ett samarbete med som rubrik h2.
- Måste Koda rubriken "Samordningsförbundet NNV Skåne" som en rubrik h2.

Läs mer: WCAG 2.1, riktlinje 1.3, framgångskriterium [1.3.1](#) (nivå A), teknik [H42](#): Using h1-h6 to identify headings, [G141](#): Organizing a page using headings.

Vägledningen för webbutveckling – [Skapa rubriker med h-element](#) och [Ange i kod vad sidans olika delar har för roll](#).

2.2.6 Semantik - Presentationen och innehållet ska vara separerade

Information och presentation bör vara separerade från varandra så att det blir möjligt att, på ett lätt sätt, använda samma information med olika presentationer. Det bör alltså inte finnas någon intern stilmall där elementet style finns inom head-elementet eller att style-attributet används till element i

uppmärkningskoden utan att en extern stilmall används med hjälp av link-element inom head-elementet.

```
<link rel="stylesheet" id="responsive-style-css" href="http://etu.se/wp-content/themes/responsive/core/css/style.css?ver=4.3.1" type="text/css" media="all">
```

Exempel:

Exempel: Semantiska HTML-element används inte för att åstadkomma visuell formgivning (för att simulera en rubrik, <table> för layout).

Exempel: Innehåll för vilket det finns en semantisk HTML-elementtyp är uppmärkt med den (citat är märkta som <blockquote> eller <q>, viktig eller brådskande information är märkt som).

Avvikelser

Det finns, på alla de granskade sidorna, exempel på inline styling vilket inte är korrekt. Det blir svårt för användare som behöver sina egna stilmallar applicerade på webbplatser att manipulera webbsidor som har sådan typ av styling. Det rör sig om till exempel em, b och strong.

Åtgärda:

 Måste Se till att ta bort all kod som påverkar formgivningen i uppmärkningskoden. Flytta detta till en stilmall.

Läs mer: WCAG 2.1, riktlinje 1.3, framgångskriterium 1.3.1 (nivå A) teknik G140: Separating information and structure from presentation to enable different presentations.

Vägledningen för webbutveckling: [Använd stilmallar för att separera presentationen från innehållet](#) och [Ange i kod vad sidans olika delar har för roll](#).

2.2.7 Använd JavaScript på rätt sätt

I Vägledning för webbutveckling under rubriken "Använd JavaScript för att öka tillgängligheten – inte tvärtom" förordas:

- Använd gärna JavaScript, men se till att även de som inte använder JavaScript kan använda de viktigaste funktionerna. Följ principen om progressiv förbättring, det vill säga bygg först all funktionalitet som vanlig html. Använd sedan JavaScript som ett förhöjande tillägg. Om webbplatsen fungerar sämre utan script, informera om detta i anslutning till berörd funktionen eller under avdelningen "Om webbplatsen".
- I undantagsfall kan faktorer utanför din kontroll göra att besökare måste använda JavaScript. Upplys då användaren om att JavaScript krävs för att använda tjänsten, till exempel genom att använda noscript.
- Om vissa användare utestängs på grund av att de saknar JavaScript kan ni eventuellt ha skyldighet att erbjuda fullgoda alternativ.

```
<SCRIPT language="JavaScript" type="text/javascript">
function pop() { alert ("You Win First Prize!") }
</SCRIPT>
<NOSCRIPT>You Win First Prize!</NOSCRIPT>
```

Avvikelser

Alla de granskade sidorna slutar fungera när JavaScript stängs av. Det finns ingen information om detta, vilket inte är korrekt.

Åtgärda:

 Bör Använd progressiv förbättring eller åtminstone meddela användarna om att sidan slutar fungera korrekt när JavaScript inte är aktiverat. Använd noscript för detta.

Läs mer: [SCR38](#) Creating a conforming alternate version for a web page designed with progressive enhancement

[C29](#) Using a style switcher to provide a conforming alternate version

W3C [The principles of unobtrusive JavaScript](#)

Vägledningen för webbutveckling: [Använd JavaScript för att öka tillgängligheten – inte tvärtom.](#)

2.3 Bilder

För personer utan synförmåga är det absolut nödvändigt att all information som inte är text också finns som text.

2.3.1 Textalternativ till bilder

För personer som inte ser bilder är det viktigt att beskriva bilder som bär information. Det görs med hjälp av ett alt-attribut i koden.

Skärmläsare, läser upp alternativtexten eller hoppar över bilden om attributet är tomt. Om bilden saknar alt-attribut läser skärmläsaren i värsta fall upp var bilden är lagrad.

Informationsbärande bilder har ett textalternativ som förmedlar samma information som bilden i det aktuella sammanhanget.

Bilder som förmedlar känsla snarare än fakta har textalternativ som förmedlar känslan, inte en saklig beskrivning av motivet.

Förgrundsbilder som inte förmedlar relevant information har ett tomt textalternativ (alt="").

Avvikelser

Under rubriken "Ett samarbete mellan:" finns ett antal bilder som representerar samarbetspartners. Ingen av dessa har en alt-text som uppfyller kravet. Här kan ett exempel på en alternativtext vara "Båstad kommun, Logotyp", "Logotyp Arbetsförmedlingen" och så vidare.

Åtgärda:

 Måste Se till att alternativtexterna till bilderna är korrekta.

Läs mer: WCAG 2.1, riktlinje 1.1, framgångskriterium [1.1.1](#) (nivå A).

2.3.2 Använd text, inte bilder, för att visa text

Låt text vara text. Det är bra för användare som vill göra egna inställningar för att kunna läsa texten bättre den kan handla om att de vill ha texten uppläst, förstora den eller välja ett annat teckensnitt eller annan färg.

Text ska därför vara text och inte bilder av text. Text ska kunna anpassas t.ex. förstoras vilket inte är möjligt om text är en bild.

Logotyper och vissa speciella bilder (t.ex. autografer) är undantagna.

Avvikelser

Det finns avvikelser på sidan Detta är samordningsförbundet NNV Skåne.

Läs mer: WCAG 2.1, riktlinje 1.1, framgångskriterium [1.4.5](#) (nivå AA), teknik [G140](#): Separating information and structure from presentation to enable different presentations

Vägledningen för webbutveckling – riktlinje [R128](#) Använd text, inte bilder, för att visa text (prio 1).

2.4 Tangentbord

För personer med nedsatt rörlighet eller finmotorik är det viktigt att alla funktioner går att hantera via tangentbord eller motsvarande hjälpmedel (switchar, sug/blås-gränssnitt, ögonstyrning, röststyrning).

2.4.1 Skapa skipplänkar för att hoppa över innehåll som upprepas

WAI rekommenderar att det ska finnas länkar för att hoppa över innehåll som upprepas på alla eller flertalet sidor på webbplatsen.

Den första länken på sidan ska vara en länk som leder användaren direkt till huvudinnehållet. Användare kan då hoppa över sidhuvud och slipper gå igenom navigeringsmenyer.

Avvikelser

Ingen av de testade sidorna har skipplänkar.

Åtgärda:

 Måste Användare som navigerar med hjälp av tangentbordet ska få möjligheten att hoppa över återkommande innehåll (huvudmenyn) och låta tangentbordsfokus hamna direkt vid huvudinnehållet på sidan. Se till att sådana länkar finns på alla sidor.

Läs mer: WCAG 2.1, riktlinje 2.4, framgångskriterium [2.4.1](#) (nivå A), teknik [G1](#): Adding a link at the top of each page that goes directly to the main content area,
[G124](#): Adding links at the top of the page to each area of the content.

2.4.2 Markera tydligt vilket fält eller element som är i fokus

Användare som navigerar med tangentbordet behöver få en tydlig markering av vilken länk eller komponent som är i fokus. Det ska markeras tydligt genom förstärkning som t.ex. understrykning, annan bakgrundsfärg eller en kraftigare ruta för länkar och formulärfält. Det är inte tillräckligt med webbläsarens inbyggda fokusmarkering.

Gör markeringen tydlig med hjälp av CSS.

Fokusmarkeringen har ett kontrastförhållande på minst 3:1 mot intilliggande färger.

Navigering: Kontrollera att menyens länkar har en korrekt fokusmarkering.

Det finns i WCAG inget krav på muspekarens fokusmarkering, men vi rekommenderar att även den är tydlig med en tillräcklig kontrast.

Avvikelser

Det saknas synlig fokusmarkering på alla de granskade sidorna.

Åtgärda:

 Måste Se till att det finns en synlig och tydlig fokusmarkering på alla de fokuserbara elementen som finns på webbplatsen. Se också till att denna fokusmarkering uppfyller kontrastvärdet 3:1 mellan text och bakgrund. Se framgångskriterium 1.4.11.

Läs mer: WCAG 2.1, riktlinje 2.4, framgångskriterium [2.4.7](#) (nivå AA), teknik [G149](#): Using user interface components that are highlighted by the user agent when they receive focus, [C15](#): Using CSS to change the presentation of a user interface component when it receives focus.

WCAG 2.1, riktlinje 1.4, framgångskriterium [1.4.11](#) (nivå AA)

Vägledningen för webbutveckling – riktlinje [R140](#) Markera tydligt vilket fält eller element som är i fokus (prio 1).

2.4.3 Skriv tydliga länktexter

Länkar är en viktig del av en webbsida. Det är viktigt för alla användare att länkar har en tydlig länktext. Extra viktigt är det för personer som använder hjälpmedel för att interagera med webbplatsen. Skärmläsaranvändare kan välja att bara läsa upp länkar för att snabbt kunna hitta rätt information. För användare med nedsatt motorik kan det krävas mycket tid och energi att navigera på en sida.

Det är därför viktigt att syftet med länken är tydligt. Försök så långt som möjligt skriva länktexter så att det går att förstå vart länken leder även utanför sitt sammanhang. Om detta inte är möjligt, placera beskrivningen av länken innan själva länken och i direkt anslutning till länken.

Avvikelser

Det finns sidspecifika avvikelser på alla de testade sidorna.

Läs mer: WCAG 2.1, riktlinje 2.4, framgångskriterium [2.4.4](#) (nivå A) och [2.4.9](#) (nivå AAA), teknik

[ARIA7](#): Using aria-labelledby for link purpose,
[G91](#): Providing link text that describes the purpose of a link.

Vägledningen för webbutveckling – riktlinje [R5](#) Skriv tydliga länkar (prio 1).

2.4.4 Tillgängliga puffar

Förkorta länktexter och gruppera puffarnas innehåll

Med puffar menas i allmänhet en bild (img-element), en rubrik och ett stycke text (ingress) som finns inom ett klickbart område (a-element).

Ett problem för användare med skärmläsare är att länktextern blir väldigt lång. Allt inom a-elementet läses upp eller skärmläsaren uppfattar puffen som flera länkar med olika länktexter.

En lösning på detta är att flytta ut texten (ingressen) utanför a-elementet. Nackdelen blir att hela puffen inte blir klickbar. För att åstadkomma en puff där skärmläsare endast läser rubriken men som har en klickbar yta som täcker hela puffen så finns det mer komplicerade sätt att konstruera en puff, se Appendix C.

Innehållet i en puff bör grupperas för att användare med skärmläsare ska kunna förstå vart puffen börjar och slutar. Det kan göras genom att placera rubriken först eller gruppera med semantisk information använd t.ex. article-elementet.

Puffarna på de testade sidorna har långa länktexter. Puffarna är i många fall grupperade med listor och inte article. Listor bör inte användas för att gruppera innehåll (vissa skärmläsare läser inte upp listor som används för att gruppera annat än länklister).

I [Appendix C](#) så finns en mera ingående beskrivning av tillgängliga puffar.

Till varje avvikelse som tillhör detta kapitel så finns det en referens till det krav som avvikelsen inte uppfyller enligt DOS-lagen.

Avvikelse

Avvikelse finns på sidan "Startsida".

2.4.5 Användning av färger för att förmedla information

Alla användare kan inte se färger. Använd inte färger som det enda sättet att få information, återkoppla eller särskilja ett visst objekt.

Framhäv länkarna grafiskt så användarna förstår vad som är länkad text

Användare ska kunna se och förstå vad som är länkar även om de saknar färgseende. Att enbart använda färg som enda indikation på länkar är inte godtagbart. Vad som är länkar måste kompletteras med annat än färg till exempel en symbol eller understrykning.

Om färgen på länktextern är den enda visuella indikeringen ska den ha ett kontrastförhållande på minst 3:1 mot intilliggande icke-länkad text.

Avvikelser

Ingen av de testade sidorna har länkar som framhävs grafiskt på korrekt sätt. De har samma färg som intilliggande icke-länkad text och saknar markering så som symbol eller understrykning.

Åtgärda:

☹ Måste Se till att markera webbplatsens länkar grafiskt. Gör detta genom att låta dem ha en annan färg än intilliggande icke-länkad text samt en symbol eller understrykning.

Läs mer: WCAG 2.1, riktlinje 1.4, framgångskriterium [1.4.1](#) (nivå A) teknik [G183](#): Using a contrast ratio of 3:1 with surrounding text and providing additional visual cues on focus for links or controls where color alone is used to identify them.

Vägledningen för webbutveckling - [R124](#) Använd inte enbart färg för att förmedla information (prio 1).

2.4.6 Utför inga oväntade förändringar vid fokusering

Utför bara förändringar (till exempel öppning av fönster eller förändring av värde) när användaren förväntar sig dem. Sådana oväntade förändringar kan orsaka problem för användare som inte är förberedda på dem.

När ett inmatningsfält, en länk eller annan komponent hamnar i fokus, till exempel för att användaren tabbat till den eller klickat på den, uppstår det som på programmeringsspråk kallas för ett "event" (en programhändelse). Ett "event" kan kopplas till olika åtgärder som att komponentens bakgrund får en annan färg eller att en hjälptext visas. Men det kan också kopplas till mer oväntade förändringar som att ett nytt fönster öppnas, att fokus automatiskt förflyttas någon annanstans, eller att ett formulär skickas in.

Navigering: Låt inte områden fällas ut under en länk i huvudmenyn bara som ett resultat av hover.

Avvikelser

När en användare rör musen över vissa länkar i huvudmenyn så fälls ett område med länkar ut. Detta är inte korrekt och en handling som blir svår för användare att förstå då det blir en oväntad förändring.

Åtgärda:

☹ Måste Gör det inte möjligt att fälla ut områden i huvudmenyn enbart som ett resultat av hover. Exempelvis kan en symbol som förtydligar att här finns ett område att fälla ut vara bra att föra in vid dessa menyalternativ, samt att vid klick eller retur-tangenten, fälls området ut, inte hover.

Läs mer: WCAG 2.1, riktlinje 3.2, framgångskriterium [3.2.1](#) (nivå A), teknik [G107](#): Using "activate" rather than "focus" as a trigger for changes of context.

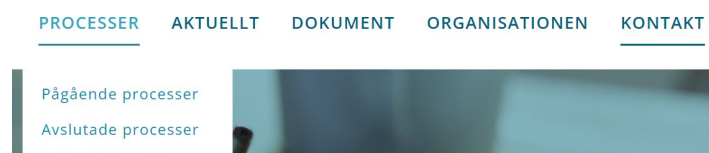
Webbriktlinjer [Utför inta oväntade förändringar vid fokusering](#)

2.4.7 Alla funktioner ska vara hanterbara med hjälp av tangentbordet

Alla funktioner på en webbsida ska vara åtkomliga med hjälp av tangentbord eller ett tangentbordsliknande gränssnitt. Den som är beroende av röststyrning, sug/blås-munstycke eller till exempel knappar som styr en svepfunktion är beroende av att interaktion kan ske med hjälp av tangentbordskommandon.

Navigation: Kontrollera att navigeringen fungerar med tangentbord och med Skärmläsare både med tabb och med pil.

Avvikelser

Vissa utav menyalternativen i huvudmenyn faller ut ett område vid hover. Det gäller huvudlänkarna "Processer", "Dokument" och "Organisation" som inte går att nå med tangentbordet. I dessa utfällbara områden finns länkar. Dessa utfällbara områden går inte att fälla ut med hjälp av tangentbordet, vilket gör att dessa användare inte får tillgång till länkarna överhuvudtaget.

Det är svårt att se vilka länkar som finns när man tabbar fram på sidan eftersom det saknas tabbfokus.

Åtgärda:

☹ Måste Se till att länkarna i de utfällbara områdena i huvudmenyn går att nå med hjälp av tangentbordet.

Läs mer: WCAG 2.1, riktlinje 2.1, framgångskriterium [2.1.1](#) (nivå A), teknik [G202](#): Ensuring keyboard control for all functionality.

Vägledningen för webbutveckling – riktlinje [R129](#) Utveckla systemet så att det går att hantera med enbart tangentbordet (prio 1).

Webbriktlinjer: [Utveckla systemet så att det går att hantera med enbart tangentbordet](#)

2.5 Layout

2.5.1 Använd tillräcklig kontrast mellan text och bakgrund

Kontrasten mellan bakgrundsfärg och textfärg är viktig för läsbarheten, det är extra viktigt för personer med nedsatt syn eller nedsatt färgseende.

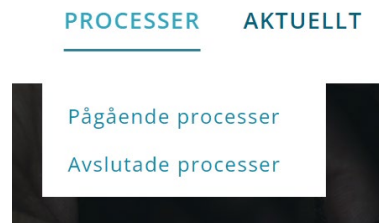
Rekommenderad kontrast för att uppnå nivå AA är för text 4,5:1. För stor text (minst 18 punkters textstorlek eller 14 punkters textstorlek och texten återgiven med fetstil) så är kontrast 3:1.

Rekommenderade kontrast för Nivå AAA är för text 7:1 och för stor text (minst 18 punkters textstorlek eller 14 punkters textstorlek och texten återgiven med fetstil) så är kontrast 5:1.

Detta gäller alla texter, även länktexter.

Undantag är Logotyper, dekorativa inslag och inaktiva funktioner.

Avvikelser

Länktexterna i huvudmenyn för de länkar som fälls ut vid hover har en kontrastnivå på 3,8:1 mot sin bakgrund vilket ligger under gränsvärdet 4,5:1.

Det finns sidspecifika avvikelser på alla de testade sidorna.

Åtgärda:

☹️ **Måste** Se till att länktexterna i huvudmenyn inte understiger en kontrastnivå på 4,5:1 mot sin bakgrund.

Läs mer: WCAG 2.1, riktlinje 1.4, framgångskriterium [1.4.3](#) (nivå AA), teknik [G18](#): Ensuring that a contrast ratio of at least 4.5:1 exists between text (and images of text) and background behind the text.

Framgångskriterium [1.4.6](#) (nivå AAA), teknik [G17](#): Ensure a contrast ratio of at least 7:1 exists between text (and images of text) and background behind the text.

Vägledningen för webbutveckling - [Använd tillräcklig kontrast mellan text och bakgrund](#)

2.5.2 Ge webbplatsen en god läsbarhet

Läsbarhet är inte ett lagkrav, men det är en viktig faktor för att användare ska orka och kunna läsa en text.

Undvik versala rubriker och texter

Grafiska markeringar som kursiv stil bör användas sparsamt i text eftersom det är svårare att läsa. Skriv versalgement eftersom text som består bara av versaler kan vara svår att uppfatta.

Avvikelser

[PROCESSER](#) [AKTUELLT](#) [DOKUMENT](#) [ORGANISATIONEN](#) [KONTAKT](#)

ETT SAMARBETE MELLAN:

Det finns exempel på alla de testade sidorna på rubriker enbart i versaler.

Åtgärda:

😊 **Kan** För att öka läsbarheten på webbplatsen ska text skrivas i gemener.

Använd sparsamt kursiv stil

Använd sparsamt med grafiska markeringar som kursiv och fetstil i löptexten på webbplatsen. Fetstil används framför allt för att markera nyckelord i en text. Kursiv text kan precis som i tryckt text användas för att markera betoning. Vill man ge titlar på skrifter och liknande en grafisk markering är citattecken att föredra framför kursiv text.

Avvikelser

[Besöksadress](#) [Kontaktperson](#)

På alla de testade sidorna finns exempel på text i kursiv stil.

Åtgärda:

☹ Kan Öka läsbarheten på webbplatsen och undvik text i kursiv stil.

Centrerad text

Undvik centrerad text. Det är svårt att hitta nästa rad i en text som är centrerad. Vi rekommenderar att alla texter är vänsterställda.

Åtgärda:

☹ Kan Vänsterställ texter.

Ljus text på mörk bakgrund

På sidan kontakt förekommer text som är vit på en svart och mörkgrön bakgrund. Detta uppfyller alla krav på kontrast, men vi har sett att det är svåräst för många användare. De upplever att texten flyter in i bakgrunden. Detta sker främst när det gäller brödtext, när texten är lite större är problemet inte lika stort.

Åtgärda:

☹ Kan Lägg inte vit text på mörk bakgrund.

Läs mer: WCAG 2.1, riktlinje 1.4, framgångskriterium [1.4.8](#) (nivå AAA), teknik [C19](#): Specifying alignment either to the left OR right in CSS **eller** [G172](#): Providing a mechanism to remove full justification of text **eller** [G169](#): Aligning text on only one side.

Vägledningen för webbutveckling [Ge webbplatsen en god läsbarhet](#)

2.6 Återkommande innehåll

Under återkommande innehåll ligger sådant som återkommer på många sidor på webbplatsen.

Ett par delar handlar om konsekvent innehåll och kräver jämförelser mellan flera sidor.

2.6.1 Navigering

Meny och navigering på en webbplats är en central del av webbplatsen och därför är det extra viktigt att menyn är tillgänglig. Huvudmenyn är en samling länkar som låter användaren hitta bland webbplatsens sidor.

Det är viktigt att menyn kan användas med tangentbordet och att den går att använda och förstå för användare som läser sidan med hjälpmedel som till exempel skärmläsare.

Det är därför viktigt att den uppfyller krav som ställs i WCAG. I rapporten hittar du krav som inte uppfylls under olika rubriker.

Rubrikerna nedan är rekommendationer utifrån tillgänglighet och användbarhet och inte direkta lagkrav.

Navigering - Huvudmeny

En länk i en meny som fäller ut en undermeny med länkar kan ha rollen "navigation". Den markeras genom att länkarna på den högsta nivån omgärdas av ett `nav`-element alternativt med attributet `role="navigation"`. Namnet kan anges genom att använda attributet `aria-labelledby` eller `aria-label` med innehåll som till exempel "Huvudmeny".

För att användare med skärmläsare ska få veta vilken länk som är aktiv i en meny använd attributet `aria-selected`. Detta gäller om länken inte leder till en sida utan öppnar en utfällbar undermeny. Om länken leder till en sida så använder man attributet `aria-current` med värdet "page". Det finns ytterligare ett fall då en länk i menyn inte leder till en sida utan fäller ut en undermeny med länkar och någon länk i denna undermeny aktiveras och motsvarande sida öppnas. Länken i menyn på högsta nivån skall då markeras med hjälp av attributet `aria-selected="true"` eller `aria-current="true"`. Länken motsvara inte den aktuella sidan men är aktiv i den meningen att den vara början i den sekvens av länkar som leder till den aktuella sidan. Den länken i undermenyn som laddade in den aktuella sidan skall då ha attributet `aria-current="true"`.

När det gäller själva länkarna i menyn som har utfällbara undermenyer kopplade till sig. Denna egenskap kan signaleras genom att attributet `aria-haspopup="true"` används till länken. Då läser en skärmläsare "undermeny" när länken får fokus. Det utfällbara området som är kopplat till länkarna har antingen status infällda eller utfällda och detta kan signaleras med hjälp av det dynamiskt ändringsbara attributet `aria-expanded` som kan ha värdena "true" och "false".

Avvikelse

Webbplatsens navigationsmeny saknar semantisk information om att det är en huvudmeny [WCAG 2.1 framgångskriterium 4.1.2].

Aktiv länk i menyn har ingen semantisk information om att den är vald [WCAG 2.1 framgångskriterium 4.1.2].

Länkarna i huvudmenyn som finns i utfällbara områden har en kontrastnivå på texten 3,8:1 vilket ligger under gränsvärdet 4,5:1 [WCAG 2.1 framgångskriterium 1.4.3].

Det saknas markering mellan länkarna i huvudmenyn [WCAG 2.1 framgångskriterium 1.4.11].

Det saknas synlig fokusmarkering på länkarna i huvudmenyn [WCAG 2.1 framgångskriterium 2.4.7].

Åtgärda:

- ☹ Måste Tilldela huvudmenyn semantisk information genom aria-label med värdet "huvudmeny".
- ☹ Måste När användaren aktiverat en länk i menyn ska denna länk ha attributet aria-current med värdet "page".
- ☹ Måste Öka kontrastnivån på länkarnas länktexter i huvudmenyn vid tangentbordsfokus till minst 4,5:1 mot sin bakgrund.
- 😊 Kan Lägg till markeringar mellan länkarna i form av exempelvis linjer. Se till att dessa linjer har kontrastnivån 3:1 mot sin bakgrund.
- ☹ Måste Se till att länkarna i huvudmenyn har en synlig och tydlig fokusmarkering.

Visa tydligt var användaren befinner sig

Att det går att förstå vad som är länkar och på vilken nivå dessa länkar befinner sig. När en webbplats är lätt att hitta på och navigeringen är tydlig, enkel och smidig kommer användarna uppleva hela webbplatsen som mer användbar. För att navigering ska bli användbar och tillgänglig behöver de olika navigationsnivåerna vara begripliga för användarna.

Använd samma ord i menyn eller länktextern och på sidan användaren kommer till efter att ha klickat på länken

Markera i menyn vilken menygång användaren har valt. Ett sätt att göra detta är att använda fetstil.

Länka inte det menyalternativ som leder till sidan där användaren redan befinner sig.

Skapa en visuellt tydlig navigering genom indrag eller markeringar i färg, form eller kontrast.

Avvikelser

När en användare befinner sig på sidan Processen, vilket syns på bilden ovan, markeras inte den länken i huvudmenyn. Detta gäller alla länkar i utfällbara områden i huvudmenyn.

Åtgärda:

 Bör Markera tydligt vilket menyalternativ som leder till den sidan där användaren befinner sig nu.

Läs mer: Vägledningen för webbutveckling: [Visa tydligt var användaren befinner sig \(prio 3\)](#).

Underlätta navigeringen med länkstigar

Länkstigar, eller så kallade brödsmlur, kan användas för att göra det extra tydligt var i strukturen användaren befinner sig.

De brukar placeras direkt ovanför huvudinnehållet och visar den synliga sökvägen ner genom den hierarkiska strukturen. Länkstigar används ofta av användarna för att navigera uppåt i strukturen. De ger också en överblick av i vilket sammanhang innehållet befinner sig.

Inled alltid länkstigen med en länk till startsidan, "Start".

Avsluta länkstigen med namnet på den sida användaren befinner sig på. Den aktuella sidan ska inte vara länkad.

Undvik att förkorta posterna i länkstigen om den blir lång. Då kan det bli svårt att förstå var man befinner sig.

Avvikelser

Ingen av de testade sidorna har länkstigar.

Åtgärda:

 Kan Lägg till länkstigar till webbplatsens sidor.

Läs mer [Underlätta navigeringen med länkstigar](#)

2.6.2 Se till att koden validerar

Olika användare använder olika verktyg (programversion, hjälpmedel, teknisk utrustning med mera).

Den standard som valts och som anges i koden ska validera. Standarden är framtagen för att alla utvecklare av webbplatser, webbläsare och hjälpmedel ska ha en gemensam bas att bygga på och följa. Att följa standarder gör det möjligt att alla användare kan nå och använda webbplatser oavsett vilka verktyg användaren har.

Det finns fyra typer av fel som absolut **inte** får förekomma:

- Att inte använda kompletta start och avslutningstaggar.
- Att ange samma id-värde på två olika element på samma sida.
- Att ange samma attribut två gånger i samma element (exempelvis två alt-attribut i samma img-element).
- Att inte bädda in elementen enligt standarden.

Sidor ska klara valideringen mot vald standard. Validering görs med hjälp av valideringsverktyg (<http://validator.w3.org/nu/>).

Avvikelser

En validering gjord 2023-08-22 gav följande resultat:

Startsidan: 0 fel, 22 varningar.

Styrelsemötesprotokoll: 0 fel, 22 varningar.

Detta är samordningsförbundet NNV Skåne: 1 fel, 21 varningar.

Kontakt: 0 fel, 21 varningar.

Åtgärda:

 Måste Rätta felen.

 Bör Se över varningarna.

Läs mer: WCAG 2.1, riktlinje 4.1, framgångskriterium [4.1.1](#) (nivå A) teknik [G134](#): Validating Web pages, [G192](#): Fully conforming to specifications [H94](#): Ensuring that elements do not contain duplicate attributes, [H93](#): Ensuring that id attributes are unique on a Web page, [H74](#): Ensuring that opening and closing tags are used according to specification.

Vägledningen för webbutveckling: [Se till att koden validerar](#)

2.6.3 Erbjud användarna flera olika sätt att navigera

Det ska finnas mer än ett sätt att navigera på en webbplats. Användare är olika och föredrar olika sätt att hitta på en webbplats och därför är det viktigt att erbjuda flera olika sätt att hitta en webbsida. Undantag är när webbsidan är ett resultat av eller ett steg i en process.

Det ska finnas minst två olika sätt från teknikerna som erbjuder användaren att hitta på en webbplats. Det kan till exempel vara en sökfunktion, webbplatskarta, A-Ö lista, genväg eller en "steg för steg guide".

Rekommendationer för navigering:

- Erbjud flera olika navigeringsstöd på webbplatsen.
- Utgå från användarnas behov och webbplatsens komplexitet när ni väljer navigeringsstöd.
- Erbjud en sökfunktion.

Avvikelser

Det finns bara ett sätt att navigera på webbplatsen vilket inte är tillräckligt.

Åtgärda:

 Måste Se till att användare får minst ett till sätt att navigera på webbplatsen.

Läs mer WCAG 2.1, riktlinje 2.4.5, framgångskriterium [2.4.5](#) (nivå AA), teknik [G125](#): Providing links to navigate to related Web pages [G64](#): Providing a Table of Contents [G63](#): Providing a site map [G161](#): Providing a search function to help users find content [G126](#): Providing a list of links to all other Web pages [G185](#): Linking to all of the pages on the site from the home page

Vägledningen för webbutveckling – riktlinje R32 Erbjud användarna flera olika sätt att navigera (prio 1).

2.7 Dokumentation och support

2.7.1 Produktdokumentation

Tillgänglighets- och kompatibilitetsfunktioner

Produktdokumentation som tillhandahålls med webbplatsen, oavsett om den tillhandahålls separat eller integrerad på webbplatsen, ska lista och förklara hur man använder webbplatsens tillgänglighets- och kompatibilitetsfunktioner.

Anmärkning 1: Tillgänglighets- och kompatibilitetsfunktioner inkluderar tillgänglighetsfunktioner som är inbyggda och tillgänglighetsfunktioner som ger kompatibilitet med hjälpmedelsteknik.

Anmärkning 2: Det är bästa praxis att använda WebSchemas/Accessibility 2.0 [i.38] för att tillhandahålla metadata om tillgängligheten för IKT.

Anmärkning 3: Tillgänglighetsförklaringen och hjälpsidorna är båda exempel på tillhandahållande av produktinformation.

Avvikelser

Webbplatsen saknar tillgänglighetsredogörelse.

Åtgärda:

 Måste Skapa en tillgänglighetsredogörelse baserat på denna rapport. Publicera denna till exempel på en sida som tillhör webbplatsen till.

Läs mer: 12.1.1 EN och 12.1.2 EN och 12.2.4 EN

2.8 Touchskärmar, mobila enheter och pekare

Kontrollerna i det här avsnittet rör pekare (mus, penna, fingrar), mobila enheter (telefoner, surfplattor) och touchskärmar. Du kan behöva en enhet med touchskärm för att verifiera vissa krav.

2.8.1 Mobilmeny

Mobilversionen av en webbplats brukar i de allra flesta fall skilja sig ganska mycket från desktopversionen, då den är skapad responsiv för att passa mindre enheter. Vi har kontrollerat även denna meny och det ligger resultat i rapporten. Vi kontrollerar den även med skärmläsare för att kontrollera att allt går att nå och navigera med skärmläsare och tangentbord.

Denna kontrolleras både i desktopläge, när skärmen zoomas och på mobil enhet och inbyggd skärmläsare.

I mobil och med skärmläsare blir metoden att navigera i de allra flesta fallen att utföra gester och de enklaste är att svepa höger och att svepa vänster för att navigera framåt och bakåt, jämför desktopversionens TAB för att navigera framåt och SHIFT TAB för att navigera bakåt.

Inför en knapp "X" eller "Stäng" för att stänga mobilmenyn.

När mobilmenyn öppnas så skall fokus placeras på den första länken i mobilmenyn.

Fokus skall aldrig hamna på den bakomliggande sidan utan det att mobilmenyn aktivt har stängts.

I det fallet det finns länkar i mobilmenyn som när de aktiveras fäller ut ett område under innehållande länkar så ska fokus aldrig hamna på dessa om området inte är utfällt.

Mobilmeny

Ofta är detta samma punkter som för huvudmenyn.

Knappen för mobilmenyn saknar fokusmarkering [WCAG 2.1, framgångskriterium [2.4.7](#)].

Det går inte att aktivera de länkar i menyn som fäller ut områden med fler länkar i med hjälp av tangentbordet [WCAG 2.1, framgångskriterium 2.1.1].

När mobilmenyn öppnas så går det inte att få någon fokusmarkering på länkarna [WCAG 2.1 framgångskriterium 2.4.3].

Markeringen mellan länkarna i mobilmenyn har en kontrastnivå på 1,1:1 vilket ligger under gränsvärdet 3:1 [WCAG 2.1 framgångskriterium 1.4.11].

Det saknas semantisk information i menyknappen som talar om att den är utfälld eller inte [WCAG 2.1 framgångskriterium 4.1.2].

Fokus hamnar på bakomliggande sida utan att användaren aktivt stängt mobilmenyn vilket inte är korrekt [WCAG 2.1 framgångskriterium 2.4.3].

Knappen för att öppna mobilmenyn saknar semantisk information om att det är en huvudmeny [WCAG 2.1 framgångskriterium 4.1.2].

Åtgärda:

- **Måste** Se till att användaren tydligt ser var hen befinner sig genom att knappen för mobilmenyn har fokusmarkering.
- **Måste** Se till att alla länkar går att nå med hjälp av tangentbordet.
- **Måste** Se till att alla länkar i mobilmenyn går att nå även för icke seende användare.

- **Måste** Öka kontrastnivån på markeringen mellan länkarna i mobilmenyn till minst 3:1 mot sin bakgrund.
- **Måste** Lägg till semantisk information genom aria-haspopup med värdet "true" när användaren öppnat menyknappen och "false" i stängt läge.
- **Måste** Se till att användaren inte kan nå bakomliggande sida innan hen aktivt har stängt mobilmenyn.
- **Måste** Lägg till semantisk information till menyknappen som talar om att det är en huvudmeny. Gör detta genom attributet aria-label med värdet "huvudmeny".

3 Startside

3.1 Störande

3.1.1 Ge användarna möjlighet att pausa eller stänga av rörelser

Det finns ett bildspel under huvudmenyn som startar automatiskt och pågår i mer än fem sekunder. Användare kan inte pausa eller stänga av rörelserna vilket inte är korrekt.

Åtgärda:

- ☹ Måste Se till att användare kan pausa eller stänga av bildspelet som finns under huvudmenyn. Eller ännu hellre, att användare kan sätta igång bildspelet om de vill.

Läs mer: WCAG 2.1, riktlinje 2.2, framgångskriterium [2.2.2](#) (nivå A), [Ge användarna möjlighet att pausa eller stänga av rörelser](#)

3.2 Innehåll

3.2.1 Rubriker

Skapa rubriker med h-element

På bilden ovan syns sidans rubrikstruktur. De rubriker som är rödmarkerade har felaktig rubriknivå.

Sidan saknar en huvudrubrik h1 högst upp i innehållet. Rubriken längre ner "Ladda ner rapporter, protokoll och mallar" bör vara en h2a. Det förekommer fel rubrikstruktur. De som idag är H5or, bör inte vara rubriker. Rubriken i sidfoten, "Ett samarbete mellan" är nu strukturellt under "Mallar och riktlinjer", denna bör i stället vara en rubrik h2.

Pågående processer

En väg in NNV Skåne H5

Rubriker som inte har innehåll under sig ska inte ha rubrikmarkering. Två rubriker på samma nivå kan inte stå efter varandra utan att det finns innehåll mellan. Se exempel i under rubriken Pågående processer.

I puffarna under Rubriken "ladda ner rapporter, protokoll och mallar" föreslår vi att ni tar bort rubrikmarkeringen men också länken, Gå till sida och i stället gör det som nu är en rubrik till en länk.

Åtgärda:

- ☹ Måste Se till att rubrikstrukturen är korrekt på sidan. Passar inte en h3-rubrik i formgivningen så ändra dess utseende med hjälp av CSS i stället för att ta en felaktig rubriknivå.
- ☹ Måste Ta bort rubrikmarkeringen på länktexter i puffarna. Det räcker att dessa är länkar.

Läs mer: WCAG 2.1, riktlinje 1.3, framgångskriterium [1.3.1](#) (nivå A), Vägledningen för webbutveckling – [Skapa rubriker med h-element](#) och [Ange i kod vad sidans olika delar har för roll](#).

3.3 Tangentbord

3.3.1 Skriv tydliga länktexter

Ovan bild visar tre länkar med samma länktext, "Gå till sida", som inte utför samma aktivitet då de tar användarna till olika sidor. Länkar med samma länktext ska utföra samma handling.

Läs mer

Det finns en länk med länktexten "Läs mer" som inte går att förstå om den tas ur sitt sammanhang.

Åtgärda:

☹ Måste Ta bort länkarna "Gå till sida" och länka istället texten ovanför eller ändra länktexterna på de tre länkarna "Gå till sida" så att det går att förstå vilken sida användaren hamnar på vid aktivering.

☹ Måste Ändra länktexterna "Läs mer" så att användaren förstår länken när den tas ur sitt sammanhang.

Läs mer: WCAG 2.1, riktlinje 2.4, framgångskriterium [2.4.4](#) (nivå A),
Vägledningen för webbutveckling – riktlinje [R5](#) Skriv tydliga länkar (prio 1).

3.3.2 Tillgängliga puffar

Förkorta länktexter och gruppera puffarnas innehåll

En väg in NNV Skåne

En väg in

Framtiden – en väg för unga vuxna till studier och/eller arbetsmarknaden – Klippan

Under rubriken "Pågående processer" finns det några puffar, se bild ovan. Dessa puffar har en bild som ligger i ett a-element. Under bilden finns en rubrik som också ligger i ett a-element. Dessa två a-element är samma länk vilket gör att skärmläsaren läser upp länken två gånger. Vi föreslår att ni i stället lägger bild med tom alternativtext (som idag) och länktext i samma a-element.

Åtgärda:

☹ Måste Lägg bild och länk i samma a-element eller ta bort länken som omsluter bilden. [WCAG 2.1, 1.1.1 (A)].

3.4 Layout

3.4.1 Använd tillräcklig kontrast mellan text och bakgrund

Texten på bilden ovan har en kontrastnivå på 2,7:1 mot sin bakgrund vilket ligger under gränsvärdet 4,5:1. Det gör att texten kan bli svår att läsa för användare med nedsatt synförmåga.

Aktuellt

Styrelsemöten 2023

Pågående processer

Rubrikerna "Aktuellt" och "Pågående processer" har en kontrastnivå på 3,8:1 mot sin bakgrund vilket ligger under gränsvärdet 4,5:1.

Åtgärda:

☹ Måste Se till att kontrastnivån på ovan nämnda texter är minst 4,5:1 mot sin bakgrund.

Läs mer: WCAG 2.1, riktlinje 1.4, framgångskriterium [1.4.3](#) (nivå AA),

Framgångskriterium [1.4.6](#) (nivå AAA),

Vägledningen för webbutveckling - [Använd tillräcklig kontrast mellan text och bakgrund](#)

4 Styrelsemötesprotokoll

4.1 Innehåll

4.1.1 Koda listor som listor

2023	2022	2021
2 februari	24 november	25 november
30 mars	13 oktober	14 oktober
1 juni	15 september	9 september
	2 juni	3 juni
	17 mars	25 mars
	3 februari	4 februari

Det finns ett antal länkar på sidan som är grupperade rent visuellt. Det är de dock inte i koden vilket inte är korrekt då användare som navigerar med hjälpmedel inte får tillgång till samma struktur och information som seende användare.

Åtgärda:

 Måste Lägg alla naturliga listor på sidan i listor även kodmässigt.

Läs mer: WCAG 2.1, riktlinje 2.4, framgångskriterium [1.3.1](#) (nivå A),

Vägledningen för webbutveckling: Använd rätt html-element när ni gör listor och [Ange i kod vad sidans olika delar har för roll](#).

4.1.2 Rubriker

Skapa rubriker med h-element

På sidan finns årtal och under årtalen finns ett antal länkar. För att göra en bättre struktur så bör dessa årtal göras till rubriker. De ligger under rubriken "Styrelsemöten" som är en rubrik h2 och bör därför koda som h3or.

Åtgärda:

 Måste Koda årtalen som rubrik h3.

Läs mer: WCAG 2.1, riktlinje 1.3, framgångskriterium [1.3.1](#) (nivå A),

Vägledningen för webbutveckling – [Skapa rubriker med h-element](#) och [Ange i kod vad sidans olika delar har för roll](#).

4.2 Tangentbord

4.2.1 Skriv tydliga länktexter

Läs mer

Det finns en länk med länktexten "Läs mer" som inte går att förstå om den tas ur sitt sammanhang.

För länkarna som går till PDF-dokument, som i fallet länkarna till protokollen, måste det framgå i vilket format de är. Ex 2 februari, pdf. Det är också en fördel om storleken på filen skrivs inom parentes.

Åtgärda:

Dokumenttyp: Tillgänglighetsgranskning
Utförd av: ETU AB

- ☹ Måste Ändra länktexten "Läs mer" så att användaren förstår länken när den tas ur sitt sammanhang.
 - ☹ Måste Berätta att länkarna laddar ner ett pdf-dokument i länktexten.
 - 😊 Kan Ange storleken på dokumentet som laddas ner.
- Läs mer:** WCAG 2.1, riktlinje 2.4, framgångskriterium [2.4.4](#) (nivå A),
Vägledningen för webbutveckling [Skriv tydliga länkar](#)

4.3 Layout

4.3.1 Använd tillräcklig kontrast mellan text och bakgrund

Texten på bilden ovan har en kontrastnivå på 2,7:1 mot sin bakgrund vilket ligger under gränsvärdet 4,5:1. Det gör att texten kan bli svår att läsa för användare med nedsatt synförmåga.

Styrelsemötesprotokoll

Styrelsemöten

Rubrikerna "Styrelsemötesprotokoll" och "Styrelsemöten" har en kontrastnivå på 3,8:1 mot sin bakgrund vilket ligger under gränsvärdet 4,5:1. Men eftersom detta rör sig om rubriker som vi bedömer är större än 14 pt, så behöver de uppfylla kravet på 3:1. Så dessa måste inte åtgärdas.

Åtgärda:

- ☹ Måste Se till att kontrastnivån på ovan nämnda texter har en kontrast mot sin bakgrund som är minst 4,5:1 för liten text och 3:1 för större text.
 - 😊 Kan Se till att all text uppfyller kontrastkravet på 4,5:1.
- Läs mer:** WCAG 2.1, riktlinje 1.4, framgångskriterium [1.4.3](#) (nivå AA),
Framgångskriterium [1.4.6](#) (nivå AAA),
Vägledningen för webbutveckling - [Använd tillräcklig kontrast mellan text och bakgrund](#)

5 Detta är samordningsförbundet NNV Skåne

5.1 Innehåll

5.1.1 Koda listor som listor

1. En tidig gemensam bedömning från inblandade myndigheter,
2. En gemensam handlingsplan,
3. En kombination av insatser under en samlad period.

Det finns ett antal länkar på sidan som är grupperade rent visuellt. Det är dock inte i koden vilket inte är korrekt då användare som navigerar med hjälpmedel inte får tillgång till samma struktur och information som seende användare.

Åtgärda:

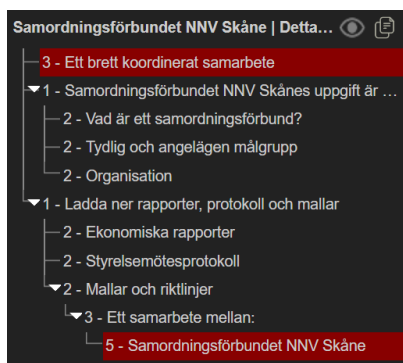
☹ Måste Lägg alla naturliga listor på sidan i listor även kodmässigt.

Läs mer: WCAG 2.1, riktlinje 2.4, framgångskriterium [1.3.1](#) (nivå A),

Vägledningen för webbutveckling: Använd rätt html-element när ni gör listor och [Ange i kod vad sidans olika delar har för roll.](#)

5.1.2 Rubriker

Skapa rubriker med h-element

På sidan finns en stor rubrik "Tillsammans samverkar vi för att skapa nya möjligheter att utvecklas", detta uppfattar vi som en huvudrubrik, som sådan bör den kodas som h1. Helst ska det bara finnas en h1a per sida. Därför föreslår vi att "Samordningsförbundet NNV Skånes..." och "Ladda ner rapporter, protokoll och mallar" kodas som nivå h2. Texten "Ett brett koordinerat samarbete" kanske inte behöver vara en rubrik? Den har i nuläget en felaktig rubriknivå.

På sidan finns en film, innan filmen föreslår vi att ni lägger in en rubrik, vi har sett i användartester att det är viktigt att lägga en rubrik innan en film, annars kan det vara svårt att förstå vad som kommer.

I puffarna under Rubriken "ladda ner rapporter, protokoll och mallar" föreslår vi att ni tar bort rubrikmarkeringen men också länken, Gå till sida och i stället gör det som nu är en rubrik till en länk.

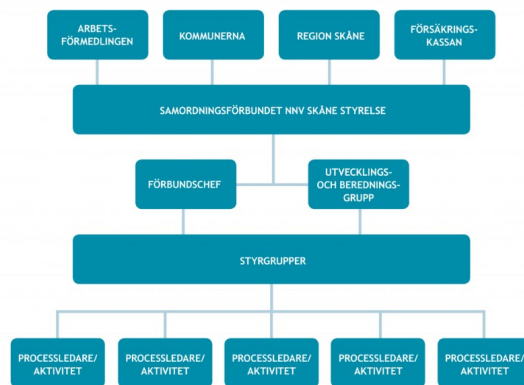
Åtgärda:

- ☹ Måste Se till att rubrikstrukturen är korrekt på sidan.
- ☹ Måste Ta bort rubrikmarkeringen på länktexter i puffarna. Det räcker att dessa är länkar.

Läs mer: WCAG 2.1, riktlinje 1.3, framgångskriterium [1.3.1](#) (nivå A),
 Vägledningen för webbutveckling – [Skapa rubriker med h-element](#)
 och [Ange i kod vad sidans olika delar har för roll](#).

5.2 Bilder

5.2.1 Använd text, inte bilder, för att visa text

Bilden ovan finns på denna sida. Det är en bild som representerar organisationsstrukturen och är en avbild med text. Denna text går utan problem att läsa för seende användare. Tyvärr går denna information förlorad för användare som navigerar med hjälpmedel.

Åtgärda:

- ☹ Måste Presentera information i text och inte bilder av text. Om ni vill ha bilden så bör ett textalternativ läggas synligt på sidan eller på en länkad sida.

Läs mer: WCAG 2.1, riktlinje 1.1, framgångskriterium [1.4.5](#) (nivå AA),
 Vägledningen för webbutveckling – riktlinje [R128](#) Använd text, inte bilder, för att visa text (prio 1).

5.3 Tangentbord

5.3.1 Skriv tydliga länktexter

Ovan bild visar tre länkar med samma länktext, "Gå till sida", som inte utför samma aktivitet då de tar användarna till olika sidor. Länkar med samma länktext ska utföra samma handling.

Åtgärda:

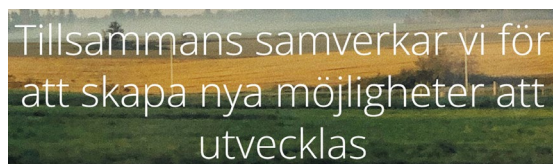
☹ Måste Ta bort länkarna "Gå till sida" och länka istället texten ovanför eller ändra länktexterna på de tre länkarna "Gå till sida" så att det går att förstå vilken sida användaren hamnar på vid aktivering.

Läs mer: WCAG 2.1, riktlinje 2.4, framgångskriterium [2.4.4](#) (nivå A),

Vägledningen för webbutveckling – riktlinje [R5](#) Skriv tydliga länkar (prio 1).

5.4 Layout

5.4.1 Använd tillräcklig kontrast mellan text och bakgrund

Sidans huvudrubrik ligger på en bakgrundsbild. Denna bakgrundsbild har olika färger och där den är som ljusast har den en kontrastnivå på omkring 2,1:1 mot texten vilket är under gränsen 4,5:1.

Även organisationsschemats text har för låg kontrast mellan text och bakgrund. Kontrasten mättes upp till 3,9:1.

Åtgärda:

☹ Måste Se till att kontrastnivån på texterna ovan är minst 4,5:1 mot sin bakgrund.

Läs mer: WCAG 2.1, riktlinje 1.4, framgångskriterium [1.4.3](#) (nivå AA),

Framgångskriterium [1.4.6](#) (nivå AAA),

Vägledningen för webbutveckling - [Använd tillräcklig kontrast mellan text och bakgrund](#)

5.5 Ljud och video

Alla videofilmer som finns på offentliga myndigheters webbplatser ska ha undertexter och syntolkning (gäller inte direktsändningar eller om videon är ett alternativ till text). Krav på videoinspelningar gäller från och med 23 september 2020.

Innehåll som distribueras via tredje part exempelvis sociala medier ska göras tillgänglig "så långt det är möjligt".

5.5.1 Texta inspelad rörlig media (video, ljud, animationer...)

Inspelad digital video ska ha undertexter (kallas även textbeskrivningar eller textremsa) och för ljudinspelningar (till exempel podcasts) med mera ska en textversion erbjudas.

Testremsa på film hjälper många användare i olika situationer inte bara dem som har en hörselnedsättning. Det kan handla om att personen sitter i en miljö där annat ljud stör, eller att de ha ljudet avslaget för att inte störa personer i sin omgivning. Personer som inte har svenska som sitt modersmål kan ha hjälp av textning på svenska.

Film kan användas som ett mediealternativ till text exempelvis för att ge ett annat format än text till personer som föredrar/behöver det och då finns inget lagkrav på att filmen ska textas.

Rekommendationer för textning:

- Beskriv alla ljud av betydelse. Textningen ska göras för hörselskadade det innebär att förutom dialogen, ska andra relevanta ljud om det behövs för att användaren ska kunna tillgodogöra sig beskrivas. Till exempel "en telefon ringer", "någon knackar på dörren".
- Säkerställ att alla kan ta del av undertexter, allra helst valbara, så kallade dolda undertexter
- Se till att det är lätt att hitta och aktivera undertexter
- Erbjud gärna en separat textversion

Avvikelse

Det finns en textning, men den är inte valbar. Det är bättre att erbjuda ett separat textspår som går att slå på och stänga av.

Åtgärda

☺ Kan Erbjud textning som går att slå på och av.

Läs mer: http://www.w3.org/WAI/PF/HTML/wiki/Media_Accessibility_Checklist och <http://www.w3.org/TR/media-accessibility-reqs/>

WCAG 2.1, riktlinje 1.2, framgångskriterium [1.2.2](#) (nivå A), teknik [G93](#): Providing open (always visible) captions, [G87](#): Providing closed captions.

5.5.2 Syntolka videoinspelningar

Den som inte kan se videons innehåll ska kunna ta det av innehållet i form av syntolkning om det finns innehåll som inte redan sägs i filmen.

Syntolkning innebär att en röst beskriver det som inte framgår av dialogen eller ljudet i videon. Det kan vara miljöer, personer, händelser, relationer, sociala samspel, atmosfär eller liknande. I dag innebär det ofta att det finns ett

alternativ version av filmen med syntolkning eftersom dagens webbläsare och hjälpmedel inte har stöd för alternativa ljudspår eller textbaserad syntolkning.

Avvikelse

Vi anser inte att denna film behöver syntolkas. Allt sägs i filmen. Det som användaren missar är den sista bilden. Där det framgår vad "Finsam" står för.

Åtgärda:

 Måste Lägg in en talad uppläsning av den sista bilden där det framgår vem som är avsändare.

Läs mer: WCAG 2.1, riktlinje 1.2, framgångskriterium 1.2.5 (nivå AA), teknik G78: Providing a second, user-selectable, audio track that includes audio descriptions.

6 Kontakt

6.1 Innehåll

6.1.1 Koda listor som listor

Ledamöter

Johan Olsson Swanstein, Båstads kommun
Kerstin Gustafsson Andersson, Perstorps kommun
Stefan Svensson, Örkelljunga kommun
Roger Eliasson, Arbetsförmedlingen
Felizia Kino, Region Skåne

Det finns ett antal länkar på sidan som är grupperade rent visuellt. Det är de dock inte i koden vilket inte är korrekt då användare som navigerar med hjälpmedel inte får tillgång till samma struktur och information som seende användare.

Åtgärda:

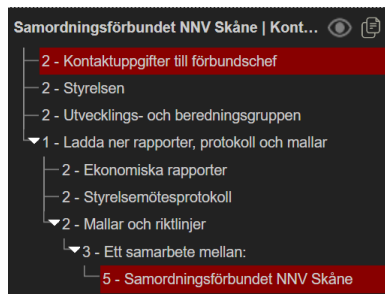
☹ Måste Lägga alla naturliga listor på sidan i listor även kodmässigt.

Läs mer: WCAG 2.1, riktlinje 2.4, framgångskriterium [1.3.1](#) (nivå A),

Vägledningen för webbutveckling: Använd rätt html-element när ni gör listor och [Ange i kod vad sidans olika delar har för roll.](#)

6.1.2 Rubriker

Skapa rubriker med h-element

Sidan saknar en inledande huvudrubrik (h1). Det finns en rubrik längre ner på sidan som är kodad som h1, denna rekommenderar vi att istället koda som h2.

I puffarna under Rubriken "ladda ner rapporter, protokoll och mallar" föreslår vi att ni tar bort rubrikmarkeringen men också länken, Gå till sida och i stället gör det som nu är en rubrik till en länk.

Det finns texter som är formaterade som rubriker men som inte är kodade som rubriker, dessa bör få en rubrikmarkering. Det gäller till exempel "Ordförande" och "Förste vice ordförande".

Åtgärda:

☹ Måste Se till att rubrikstrukturen är korrekt på sidan. Om det exempelvis inte passar med en h3-rubrik i formgivningen så ändra dess utseende med hjälp av CSS i stället för att ta en felaktig rubriknivå.

☹ **Måste** Ta bort rubrikmarkeringen på länktexter i puffarna. Det räcker att dessa är länkar.

Läs mer: WCAG 2.1, riktlinje 1.3, framgångskriterium [1.3.1](#) (nivå A),
Vägledningen för webbutveckling – [Skapa rubriker med h-element](#)
och [Ange i kod vad sidans olika delar har för roll](#).

6.2 Tangentbord

6.2.1 Skriv tydliga länktexter

Ovan bild visar tre länkar med samma länktext, "Gå till sida", som inte utför samma aktivitet då de tar användarna till olika sidor. Länkar med samma länktext ska utföra samma handling.

Åtgärda:

☹ **Måste** Ändra länktexterna på de tre länkarna "Gå till sida" så att det går att förstå vilken sida användaren hamnar på vid aktivering.

Läs mer: WCAG 2.1, riktlinje 2.4, framgångskriterium [2.4.4](#) (nivå A),
Vägledningen för webbutveckling – riktlinje [R5](#) Skriv tydliga länkar (prio 1).

6.3 Layout

6.3.1 Använd tillräcklig kontrast mellan text och bakgrund

Huvudinnehållet på sidan inleds med text som ligger på en bakgrundsbild. Denna bakgrundsbild har olika färger och där den är som ljusast har den en kontrastnivå på omkring 2,7:1 mot texten vilket är under gränsen 4,5:1.

Åtgärda:

☹ Måste Se till att kontrastnivån på ovan nämnda text är minst 4,5:1 mot sin bakgrund. Lägg helst inte text på bild utan att ha en platta bakom texten.

Läs mer: WCAG 2.1, riktlinje 1.4, framgångskriterium [1.4.3](#) (nivå AA),
Framgångskriterium [1.4.6](#) (nivå AAA),
Vägledningen för webbutveckling - [Använd tillräcklig kontrast mellan text och bakgrund](#)

7 Appendix C – Tillgängliga puffar

7.1 Kraven för en tillgänglig puff

- Hela puffen ska vara klickbar och fokuserbar. En ingående länk ska inte vara fokuserbar.
- ☺ Ett musklick eller tangentnedtryckning ska leda till att målsidan för en ingående länk anropas.
- När skärmläsare används och TAB-tangenten används för att navigera och en puff får tangentbordsfokus så ska bara länktextern för en i puffen ingående länk läsas upp.
- ☺ När skärmläsare används och piltangenterna används för att navigera (PC cursor mode) så ska allt innehåll i puffen vara tillgängligt för skärmläsaren.

7.2 Stegen för att skapa tillgänglig puff

- Att hela puffen är klickbar åstadkoms med hjälp av `z-index` eller CSS (`cursor:pointer`).
- ☺ Att puffen ska vara fokuserbar åstadkoms med hjälp av `tabindex` eller `z-index`,
- Att när puffen får tangentbordsfokus göms allt innehåll i puffen med undantag för den ingående länkens länktextern för skärmläsare med hjälp av `aria-hidden` attributet,
- ☺ Att när puffen inte har tangentbordsfokus låt med hjälp av `aria-hidden` allt innehåll vara tillgängligt för skärmläsare.
- Exempel på två metoder att skapa tillgängliga puffar:
 - Med hjälp av JavaScript och `tabindex`
 - Med hjälp av JavaScript och `z-index`

7.3 Puff med hjälp av JavaScript och `tabindex`

Puffens begränsning definieras av ett `div` element och ett första steg är att göra en yta för användare med muspekare och detta görs i CSS med till exempel `cursor:pointer`.

Låt ett musklick leda till att den ingående länkens mål sida anropas görs med hjälp av JavaScript (jQuery):

```
<script>
$(document).ready(function() {
  $('.mydiv').click(function() {
    document.location.href='http://etu.se';
  });
});
</script>
```

Låt puffen (div-element) vara fokuserbart men inte den ingående länken med hjälp av tabindex.

```
<div class="mydiv" tabindex="0" >
<h2><a tabindex="-1" href="http://etu.se">Detta är en          länk till
ETU</a></h2>
  <div class="otherdiv">
    <h3>Tillgänglig information på webben</h3>
    <p>ETU testar och ger stöd för att uppnå god          tillgänglighet.....
    </p>
  </div>
</div>
```

Det yttre div-elementet (puffens begränsning) blir fokuserbart med hjälp av tabindex="0" och a elementet blir inte fokuserbart med hjälp av tabindex="-1".

När det yttre div-elementet har tangentbordsfokus och Enter-tangenten använd så anropas den ingående länkens målsida och detta realiseras med hjälp av ett JavaScript (jQuery):

```
$(document).ready(function() {
  $('mydiv').keydown(function(e) {
    if (e.keyCode == 13) {
      document.location.href='http://etu.se';
    }
  });
});
```

När puffen erhåller tangentbordsfokus och en skärmläsare används så göms allt innehåll i puffen med undantag för den ingående länkens länktext för skärmläsare med hjälp av attributet aria-hidden="true" som sätts med hjälp av ett JavaScript (jQuery):

```
<script>
$(document).ready(function() {
  $('mydiv').focus(function() {
    $('otherdiv').attr("aria-hidden", "true");
  });
});
</script>
```

Innehållet i div-elementet otherdiv göms för skärmläsare med hjälp av aria-hidden="true".

När skärmläsare används och navigation sker med hjälp av piltangenterna så ska allt innehåll vara tillgängligt för skärmläsaren och detta realiseras med hjälp av attributet aria-hidden="false" som sätts av ett JavaScript (jQuery):

```
<script>
$(document).ready(function() {
  $('mydiv').focusout(function() {
    $('otherdiv').attr("aria-hidden", "false");
  });
});
</script>
```

Innehållet i div-elementet otherdiv tas fram för skärmläsare med hjälp av aria-hidden="false".

Det finns ett specialfall och det är när puffen får tangentbordsfokus följt av att piltangenterna används direkt men då är puffens övriga innehåll gömt för skärmläsaren. Man kan tänka sig att lösningen är att känna efter om någon av piltangenterna är nedtryckta men det går inte då skärmläsaren i PC cursor mode "tar hand om" tangentnedtryckningarna. Därför lägger vi till kod just efter att aria-hidden är satt till "true".

```
<script>
$(document).ready(function() {
$('.mydiv').focus(function() {
$('.otherdiv').attr("aria-hidden", "true");
setTimeout(function(){
$('.otherdiv').attr("aria-hidden", "false");
}, 1000);
});
});
</script>
```

Den nya raden väntar en sekund för att låta skärmläsaren läsa länktextern och sätter sedan aria-hidden="false" och om piltangenterna används så läser skärmläsaren upp allt.

7.4 Puff med hjälp av JavaScript och z-index

Nedan visas koden för en enkel puff:

```
<div class="box">
  <a class="divLink" href="http://etu.se">Länk till ETU</a>
  <div class="otherdiv">
    <h3>Tillgänglig information på webben</h3>
    <p>ETU testar och ger stöd för att uppnå god
      tillgänglighet på webben. Webbplatsen och övrig information ska
      kunna nås av så många som möjligt även användare med särskilda behov.
    </p>
  </div>
</div>
```

Att göra en klickbar yta av puffen för användare av muspekare och att göra hela puffen och bara puffen fokuserbar för tangentbordsanvändare sker i ett steg genom att låta den ingående länken ligga över puffen (div-elementet) och täcka hela div-elementet:

```
div.box {
  position: relative; }
a.divLink {
  position: absolute;
  width: 100%;
  height: 100%;
  z-index: 10;
  opacity: 0.5;
}
```

Genom att ge länken en viss grad av genomskinlighet så syns innehållet i div-elementet (till exempel `opacity:0.5`). Skärmläsare berörs inte av detta utan läser allt.

Att få en skärmläsare att bara läsa länktextern för den ingående länken när puffen får tangentbords fokus och att läsa allt när piltangenterna används åstadkoms på samma sätt som när en puff skapas med hjälp av JavaScript och `tabindex`.

7.5 Tillgänglighets funktioner exemplet Add Delivery Adress Dialog

För att göra det lättare att läsa när dialogen visas på små skärmar så fyller dialogen 100 % av skärmen. Genom att helt täcka fönstret som ligger bakom gömmer också rörelser i bakgrunden som inträffar för vissa mobila enheter när navigering sker i dialogen. Tangentbordsfokus placeras på det första formulärfältet som är det första fokuserbara elementet.

7.5.1 Exemplet Add Delivery Adress dialog

Exemplet finns under länken <https://www.w3.org/TR/wai-aria-practices/examples/dialog-modal/dialog.html>

```
<button onclick="openDialog('dialog1', this)">Add Delivery Address</button>
```

Knappen "Add Delivery Adress" som aktiverar dialogen har en händelsehanterare `OpenDialog` som exekveras när knappen aktiveras.

Dialogen består av två div-element som illustreras nedan:

Dialogen är inte aktiverad:

```
<div class="dialog-backdrop">
<div role="dialog" id="dialog1" aria-labelledby="dialog1_label" aria-modal="true"
class="hidden">
<h2 id="dialog1_label" class="dialog_label">Add Delivery Address</h2>
.....
<div class="dialog_form_actions">
<button onclick="openDialog('dialog2', this, 'dialog2_para1')">Verify Address</button>
<button onclick="replaceDialog('dialog3', undefined,
'dialog3_close_btn'">Add</button>
<button onclick="closeDialog(this)">Cancel</button>
</div>
</div>
</div>
```

Det första div-elementet har klassen "dialog-backdrop" och har följande CSS definition

```
.dialog-backdrop {
display: none;
position: fixed;
overflow-y: auto;
top: 0;
right: 0;
bottom: 0;
```

```
left: 0;
}
```

Detta div-element kommer att täcka hela skärmen (top,right,bottom,left :0) när det är aktivt d.v.s. när display:block.

Display:none betyder att div-elementet inte syns och inte upptar någon plats. När knappen "Add Delivery Adress" aktiveras så får div-elementet ytterligare en klass nämligen "active" som definieras som display:block och div-elementet syns nu och upptar plats.

Dialogen är aktiverad:

```
<div class="dialog-backdrop active"><div tabindex="0"></div><div role="dialog"
id="dialog1" aria-labelledby="dialog1_label" aria-modal="true" class="default_dialog">
<h2 id="dialog1_label" class="dialog_label">Add Delivery Address</h2>
.....
<div class="dialog_form_actions">
<button onclick="openDialog('dialog2', this, 'dialog2_para1')">Verify Address</button>
<button onclick="replaceDialog('dialog3', undefined,
'dialog3_close_btn')">Add</button>
<button onclick="closeDialog(this)">Cancel</button>
</div>
</div><div tabindex="0"></div></div>
```

När knappen "Add Delivery Adress" aktiveras så får div-elementet ytterligare en klass nämligen "active" som definieras som display:block och div-elementet syns nu och upptar plats.

Vidare så infogas ett div-element med attributet tabindex="0" vilket betyder att hela modal "området" som nu täcker den underliggande sidan är fokuserbart och egentligen att det första fokuserbara elementet i dialogen får tangentbordsfokus.

Det tredje div-elementet som representerar det egentliga modalfönstret har WAI ARIA rollen "dialog" vilket leder till att skärmläsare läser "dialog" när modalfönstret öppnas. Detta div-element attributet aria-modal="true" vilket talar om för hjälpmedel som skärmläsare att sidan under inte går att nå. Vidare så gör attributet aria-labelledby="dialog1_label" som finns i det tredje div-elementet som representerar den egentliga dialogen att skärmläsare läser i detta fall en underrubrik h2 med id "dialog1_label" automatiskt utan att användaren behöver navigera i denna text. Enligt denna metod så kan detta div-element även ha attributet aria-describedby som refererar till en text som finns i dialogen som också läses upp automatiskt när dialogen öppnas.

8 Appendix D – Tillgängliga modalfönster

8.1 Hur gör man ett modalt fönster tillgängligt

- Det första fokuserbara objektet i det modala fönstret ska erhålla tangentbordsfokus.
- ☹ Det ska inte gå att nå det fönster som finns bakom det modala fönstret.
- Det modala fönstret måste fånga tangentbordsfokus inom det modala fönstret så att användaren inte omedvetet kan interagera med det fönster som finns bakom det modala fönstret.
- ☹ När användaren är på det sista fokuserbara objektet och trycker ned TAB-tangenten så ska tangentbordsfokus hamna på det första fokuserbara objektet i det modala fönstret.
- När användaren är på det första fokuserbara objektet och trycker ned SHIFT-TAB-tangenterna så ska tangentbordsfokus hamna på det sista fokuserbara objektet i det modala fönstret.
- ☹ Positionen för tangentbordsfokus innan det modala fönstret öppnades måste sparas och fokus måste återställas till denna position efter att det modala fönstret stängts.

8.2 Tillgänglighets funktioner exemplet Add Delivery Adress Dialog

För att göra det lättare att läsa när dialogen visas på små skärmar så fyller dialogen 100 % av skärmen. Genom att helt täcka fönstret som ligger bakom gömmer också rörelser i bakgrunden som inträffar för vissa mobila enheter när navigering sker i dialogen. Tangentbordsfokus placeras på det första formulärfältet som är det första fokuserbara elementet.

8.2.1 Exemplet Add Delivery Adress dialog

Exemplet finns under länken <https://www.w3.org/TR/wai-aria-practices/examples/dialog-modal/dialog.html>

```
<button onclick="openDialog('dialog1', this)">Add Delivery Address</button>
```

Knappen "Add Delivery Adress" som aktiverar dialogen har en händelsehanterare `OpenDialog` som exekveras när knappen aktiveras.

Dialogen består av två div-element som illustreras nedan:

Dialogen är inte aktiverad:

```
<div class="dialog-backdrop">
<div role="dialog" id="dialog1" aria-labelledby="dialog1_label" aria-modal="true"
class="hidden">
<h2 id="dialog1_label" class="dialog_label">Add Delivery Address</h2>
.....
<div class="dialog_form_actions">
```

```
<button onclick="openDialog('dialog2', this, 'dialog2_para1')">Verify Address</button>
<button onclick="replaceDialog('dialog3', undefined,
'dialog3_close_btn')">Add</button>
<button onclick="closeDialog(this)">Cancel</button>
</div>
</div>
</div>
```

Det första div-elementet har klassen "dialog-backdrop" och har följande CSS definition

```
.dialog-backdrop {
  display: none;
  position: fixed;
  overflow-y: auto;
  top: 0;
  right: 0;
  bottom: 0;
  left: 0;
}
```

Detta div-element kommer att täcka hela skärmen (top,right,bottom,left :0) när det är aktivt d.v.s. när display:block.

Display:none betyder att div-elementet inte syns och inte upptar någon plats. När knappen "Add Delivery Adress" aktiveras så får div-elementet ytterligare en klass nämligen "active" som definieras som display:block och div-elementet syns nu och upptar plats.

Dialogen är aktiverad:

```
<div class="dialog-backdrop active"><div tabindex="0"></div><div role="dialog"
id="dialog1" aria-labelledby="dialog1_label" aria-modal="true" class="default_dialog">
<h2 id="dialog1_label" class="dialog_label">Add Delivery Address</h2>
.....
<div class="dialog_form_actions">
<button onclick="openDialog('dialog2', this, 'dialog2_para1')">Verify Address</button>
<button onclick="replaceDialog('dialog3', undefined,
'dialog3_close_btn')">Add</button>
<button onclick="closeDialog(this)">Cancel</button>
</div>
</div><div tabindex="0"></div></div>
```

När knappen "Add Delivery Adress" aktiveras så får div-elementet ytterligare en klass nämligen "active" som definieras som display:block och div-elementet syns nu och upptar plats.

Vidare så infogas ett div-element med attributet tabindex="0" vilket betyder att hela modal "området" som nu täcker den underliggande sidan är fokuserbart och egentligen att det första fokuserbara elementet i dialogen får tangentbordsfokus.

Det tredje div-elementet som representerar det egentliga modalfönstret har WAI ARIA rollen "dialog" vilket leder till att skärmläsare läser "dialog" när

modalfönstret öppnas. Detta div-element attributet `aria-modal="true"` vilket talar om för hjälpmedel som skärmläsare att sidan under inte går att nå. Vidare så gör attributet `aria-labelledby="dialog1_label"` som finns i det tredje div-elementet som representerar den egentliga dialogen att skärmläsare läser i detta fall en underrubrik h2 med id `"dialog1_label"` automatiskt utan att användaren behöver navigera i denna text. Enligt denna metod så kan detta div-element även ha attributet `aria-describedby` som refererar till en text som finns i dialogen som också läses upp automatiskt när dialogen öppnas.

9 Appendix G – statusmeddelanden som inte har fokus

Situation A: Om ett statusmeddelande underrättar om framgången eller en aktivitet som följd av en aktion eller tillståndet hos en applikation.

Använd tekniken

[ARIA22](#): Using role=status to present status messages tillsammans med tekniken

[G199](#): Providing success feedback when data is submitted successfully.

Infoga WAI ARIA rollen "status" till det element som innehåller statusmeddelandet. Attributet role="status" har ett inbyggt beteende som ett levande område med attributet aria-live satt till "polite". WAI ARIA har även en egenskap som om aria-atomic är satt till "true" vilket betyder att allt innehåll inom det levande området och detta kan vara kritiskt om endast själva statusmeddelandet läses upp och inte omgivningen vilket kan försvåra vad statusmeddelandet syftar på. Statusmeddelandet och dess omgivning inom det levande området uppfattas av hjälpmedel utan att tangentbordsfokus befinner sig i det levande området.

Exempel: Ett sökresultats meddelande.

Efter att en användare har aktiverat en "Sök"-knapp så uppdateras innehållet på sidan och detta inkluderar själva sökresultatet som visas just under "Sök"-knappen. Förändringen av innehållet inkluderar även meddelandet "Sökningen gav 5 resultat" just ovanför det nya innehållet. Detta meddelande har WAI ARIA rollen "status" vilket gör att skärmläsare läser "Sökningen gav 5 resultat".

```
<div role="status">5 results returned.</div>
```

[Exempel på statusmeddelande vid en sökning](#)

Situation B: Om ett statusmeddelande förmedlar ett förslag eller en varning om att det finns ett fel så använd tekniken

[ARIA19](#): Using ARIA role=alert or Live Regions to Identify Errors tillsammans med någon av teknikerna

[G83](#): Providing text descriptions to identify required fields that were not completed,

[G84](#): Providing a text description when the user provides information that is not in the list of allowed values,

[G85](#): Providing a text description when user input falls outside the required format or values,

[G139](#): Creating a mechanism that allows users to jump to errors,

[G177](#): Providing suggested correction text,

[G194](#): Providing spell checking and suggestions for text input.

Syftet med att använda tekniken ARIA19 är att göra hjälpmedel som skärmläsare uppmärksamma på att ett indatafel har uppstått. Attributet aria-live gör det möjligt för skärmläsare att bli uppmärksammade på när ett felmeddelande har placerats i ett levande område. Det som placeras i det levande området läses omedelbart upp av skärmläsare utan att tangentbordsfokus finns i detta område. Att använda role=alert är samma som att använda aria-live=assertive.

Exempel 1: Infoga ett felmeddelande i en behållare där redan WAI ARIA rollen "alert" finns i DOM.

Följande exempel används attributet `role="alert"` vilket är samma som att använda sig av `aria-live="assertive"`.

Detta exempel innehåller en tom behållare avsedd för felmeddelande med attributet `aria-atomic="true"` och `aria-live` eller rollen "alert" och dessa skall finnas i DOM då sidan laddas in. `Aria-atomic="true"` måste finnas för att Voiceover skall läsa felmeddelandet även efter flera aktiviteter som leder till fel.

jQuery används för att kontrollera om indataformulärfält är tomma när formuläret sänds och infoga ett felmeddelande in det levande området om det finns ett sådant. För varje försök att sända formuläret så raderas det tidigare felmeddelandet och ett nytt felmeddelande visas.

```

<script src="http://code.jquery.com/jquery.js"></script>
<script>
$(document).ready(function(e) {
  $('#signup').submit(function() {
    $('#errors').html('');
    if ($('#first').val() === '') {
      $('#errors').append('<p>Please
enter your first name.</p>');
    }
    if ($('#last').val() === '') {
      $('#errors').append('<p>Please
enter your last name.</p>');
    }
    if ($('#email').val() === '') {
      $('#errors').append('<p>Please
enter your email address.</p>');
    }
    return false;
  });
});
</script>

<form name="signup" id="signup" method="post" action="">
  <p id="errors" role="alert" aria-atomic="true"></p>
  <p>
    <label for="first">First Name (required)</label><br>
    <input type="text" name="first" id="first">
  </p>
  <p>
    <label for="last">Last Name (required)</label><br>
    <input type="text" name="last" id="last">
  </p>
  <p>
    <label for="email">Email (required)</label><br>
    <input type="text" name="email" id="email">
  </p>
  <p>

```

```
<input type="submit" name="button" id="button"
value="Submit">
</p>
</form>
```

[Exempel på användning av role="alert"](#)

Situation C: Om ett statusmeddelande förmedlar information om en process som pågår.

Använd någon av följande tekniker:

1. [ARIA23:](#) Using role=log to identify sequential information updates
2. Using role="progressbar" (kommande länk)
3. [ARIA22:](#) Using role=status to present status messages i kombination med tekniken
[G193:](#) Providing help by an assistant in the Web page.

ARIA23

Exempel: Uppdatering av innehållet i en chattkonversation

Kommentarer som användare skriver in i ett indataformulärfält läggs till i slutet av en chatthistoria region. Denna region har rollen "log" så att nya inlägg gör att hjälpmedel som skärmläsare uppmärksammar detta och läser upp det nya inlägget.

```
<div id="chatRegion" role="log" aria-
labelledby="chatHeading">
<h4 id="chatHeading">Chat History</h4>
<ul id="conversation">
<li>The latest chat message</li>
</ul>
</div>
```

[Fungerande exempel](#)

ARIA22

Exempel: En lärare i form av en mediafil.

En webbplats för volontärer har en sida för att välkomna nya volontärer. Det finns ett anmälningsformulär. På höger sida av formuläret så finns det en interaktiv multimediafil med en lärare som förklarar hur formuläret skall fyllas i.